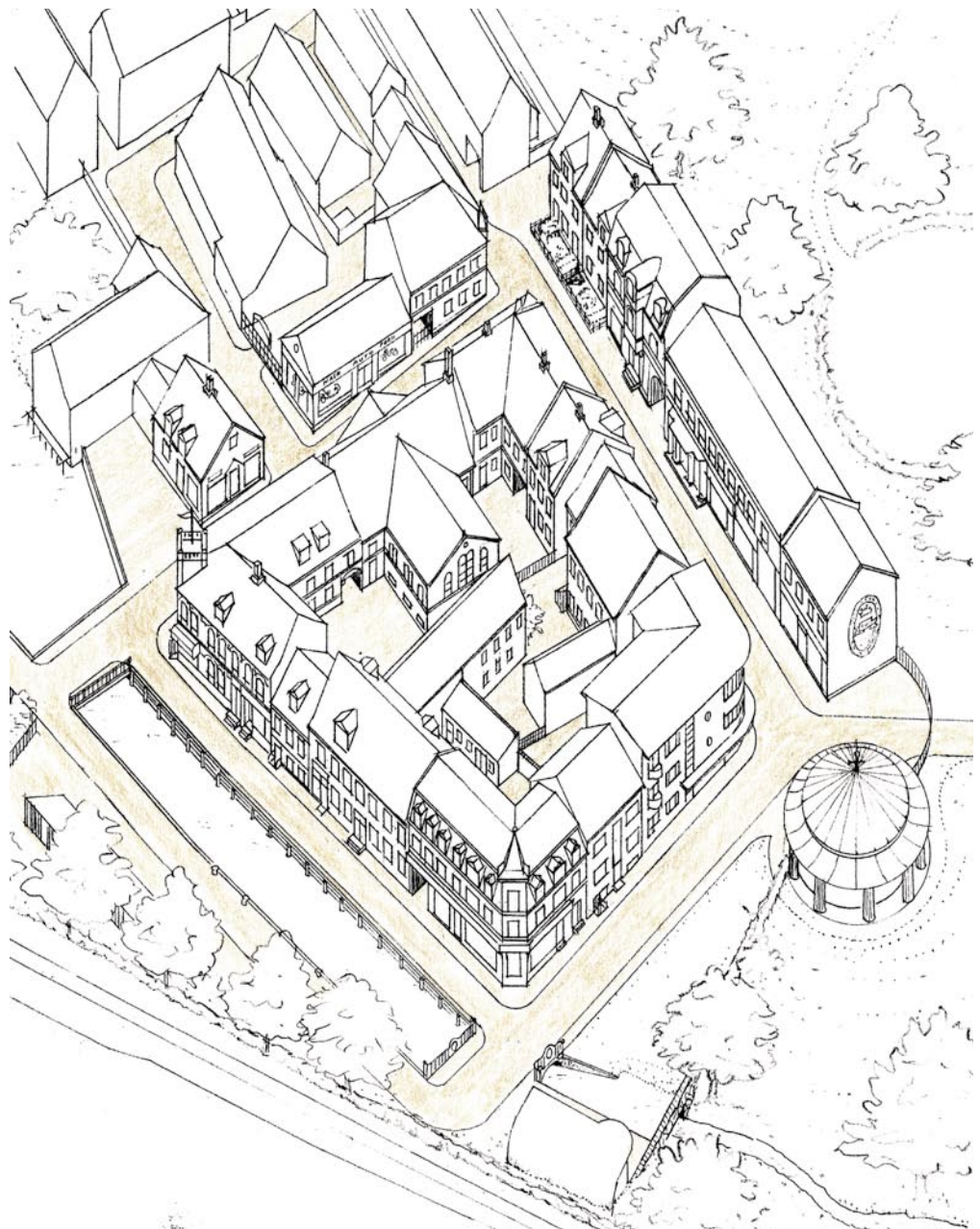

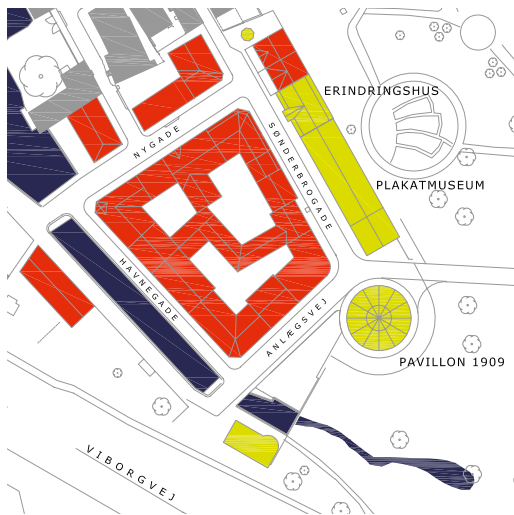
Den Gamle By HAR BRUG FOR HJÆLP til at bygge Den Moderne By

Den Gamle By er i gang med et fuldt finansieret projekt til knap 200 millioner kroner – Den Moderne By i Den Gamle By. I løbet af seks-syv år skal projektet resultere i en helt ny bydel på museet. Vi skal i den forbindelse bruge 18-20 huse fra perioden 1870-1940. Vi mangler hjælp til at finde disse huse.

Den Gamle By

Ved nedrivning af etagehuse, kontakt sekretariatet for Den Moderne By i Den Gamle By – gerne i god tid.

Udsnit af kort over Den Gamle By med Den Moderne By. 1. etape er markeret med gult, resten med rødt. 2. etape bliver opførelsen af Havnegade med to hjørnehuse, baghuse og nedlagt åhavn.

Den Moderne By er en ny bydel i Den Gamle By med huse fra danske byer

Formålet med Den Moderne By i Den Gamle By er at genskabe et brokvarter (også kaldet fabriks-, arbejder- eller jernbanekvarter) som de fandtes – og til dels stadigvæk findes – i de danske provinsbyer. Arkitektonisk er det målet at samle og vise et dækkende udsnit af brokvarterernes bygningstyper.

Kvarteret vil bestå af huse i to-tre etager. Der vil typisk være butikslokaler i stueplan og måske i kælderen. 1. og 2. sal. rummer boliger og liberale erhverv. Baggårdene huser lager- og værkstedsbygninger.

Der er tale om jævne bygninger, hvor dog hjørnehuse vil skille sig ud som markører i bymiljøet. Bygninger af denne type er kun yderst sjældent sikret ved fredning.

Tre slags hjørnehuse

En typisk bygningskarré i et brokvarter indeholder hjørnehuse og længehuse. Hjørnehuse har ofte forretninger, mens længehuse overvejende er beboelse. Man kan skelne mellem tre hovedtyper af hjørnehuse:

- ① Hjørnehuset med tårn, gavlopsats, karnap eller anden markering. Typen findes i alle byer, i utallige udformninger, navnlig fra årtierne omkring 1900. Typen findes i forskellige stiludformninger fra historicisme i 1870'erne over nationalromantik og skønvirke til nyklassicisme og funktionalisme i 1920'erne og 30'erne.
- ② Hjørnehuse uden anden markering end hjørneafskæring eller -afrunding. Også her er variationen stor.
- ③ Hjørnehuse afsluttet med en gavl – en simpel og billig form. Men ofte kunne det være et længehus, der pludselig blev hjørnehus i forbindelse med et gennembrud til nye gader eller jernbaneanlæg.

Den Gamle By skal til den lukkede karré bruge fire hjørnehuse, med de to første typer som første prioritet.

Baghuse Horsens, 1906 & 1916, hjemtaget 2005.

Den Gamle Bys tegnestues bud på Havnegade i Den Moderne By.

To slags længehuse – og mange varianter

Længehusene er brokvarterernes talrigeste bygninger, og findes i næsten uendelige arkitektoniske udformninger. Store og små, høje og lave, brede og smalle, pudsede og i blank mur, enkle og overpyntede. Længehusene repræsenterer det mix af stilarter, som prægede brydningsårene fra 1870erne og mange årtier frem. Længehusene kan dog inddeles i to hovedtyper:

- ① Brokvarterernes første huse var ofte mindre længehuse, som regel i blot én etage, eventuelt suppleret med en frontkvist. Senere kom huse i flere etager, men fra den ældste periode uden den store pynt. Bag disse huse var retrader og skure, men sjældent større baghuse til erhverv.
- ② Større længehuse har ofte en port til baggården, hvor der kan være baghuse i flere etager med stor variation af erhverv. Større længehuse er betydeligt mere arkitektonisk varieret end små. De repræsenterer en perlerække af arkitekturhistorie med træk fra historicisme, nationalromantik, skønvirke, nybarok, nyklassicisme og modernisme. Facaderne er præget af murpynt, altaner, karnapper, fremspring og vinduesbånd. Butiksfacaderne byder på store variationer og afspejler dermed detailhandelens forskellige modestrømninger.

I byplanen for Den Moderne By stiles som udgangspunkt efter tre mindre længehuse og tre større, heraf ét i funkisstil, som tilsammen vil repræsentere væsentlige stilarter fra ca. 1870 til 1940.

Huse fra stationsbyer er også en mulighed

Som købstadmuseum vil Den Gamle By prioritere bygninger fra købstæder til Den Moderne By.

I perioden 1870-1940 er der imidlertid mange ligheder mellem brokvarterernes arkitektur og stationsbyernes arkitektur i perioden, og derfor er købstadsprovinansen ikke ultimativ.

På samme måde vil der i landsbyer med fremdrift i samme periode kunne findes huse, der er velegnet til Den Moderne By. Vel at mærke hvis de pågældende bygninger viser sig relevante, bedre bevarede og lettere tilgængelige.

Fakta – Den Moderne By

1. etape

Erindringshus for demente ældre, Dansk Plakatmuseum (nyopføres – C. F. Møllers tegnestue), Anton Rosens pavillon 1909, funkiskiosk 1934.

Pris 32 mio. kr. – fuldt finansieret. Igangsættes 2008. Åbner 2009.

2. etape

Nedlagt åhavn og Havnegade m. hjørnehuse i lukket karré. 6-8 historiske for- og baghuse med boliger, butikker og værksteder.

Pris 161 mio. kr. – fuldt finansieret. Igangsættes 2009. Åbner 2014.

Kontakt

Sekretariatet for Den Moderne By
Den Gamle By, Viborgvej 2
8000 Århus C
86 12 31 88

Projektchef, museumsinspektør
Allan Leth Frandsen
alf@dengambleby.dk – 61 28 05 24

Projektkoordinator
Lisbeth Skjernov
lsk@dengambleby.dk – 61 26 49 33

Ejendom i Viborg, opført 1882, ombygget 1924, hjemtaget 2006.

Den Gamle Bys tegnestues bud på Sønderbrogade i Den Moderne By.

Eksempler på hustyper til Den Moderne By

Indenfor hver type findes utallige variationer. Den Moderne Bys sekretariat vil gerne have besked hver gang, et sådant hus skal rives ned. Gerne i god tid.

Et typisk lille anonymt byhus uden falbelader (t.v.), og et eksempel på et byggeforeningshus med hygge på facaden (t.h.).

Håndværkerens eget hus har ofte port til værkstedet i gården (t.v.) Den mere betydningsfulde håndværksmester byggede hjørne-ejendom med, tårn, butik og pynt på facaden (t.h.).

Arkitektens værk oser ofte af nationalromantikens leg med form og materialer (t.v.). Derimod står "funkis-huset" helt nøgternt (t.h.).

Butiksfacader er også en del af gaderummets arkitektur. Facade fra Frederiksberg, udført 1909 (t.v.), og facade fra Holstebro, udført i 1967 (t.h.). Begge hjemtaget 2007.

